

Sædegaardseiere. De forskjellige Forslag gaa jo nemlig ud fra den Erkjendelse, at det var ønskeligt, at denne Forskjel fjernedes. Nu kan denne Forskjel naturligvis fjernes paa to Maader. Den Eine har en større Ret, den Anden en mindre Ret, og Enhed kan da tilveiebringes ved at fratage dem, der have den større Ret, dette større Maal og bringe dem ned til dem, der have det mindre Maal af Testationsret, eller derved, at man løfter dem, der have det mindre Maal, op til dem, der have det større Maal af Frihed, saaledes at den større Frihed tillægges dem Alle. Seg vedskjender mig den Overberisning, at der til en fornuftig og sund Frihedsudvikling ogsaa hører en Udvikling af Testationsretten; det er den engelsk-amerikanske Opfattelse af Frihedsbegrebet. Seg veed, at det ikke er den franske, men jeg veed, at det er den engelsk-amerikanske, og den vedskjender jeg mig. Det er altsaa en Selvfølge, at jeg vilde anse det for uheldigt at tilveiebringe Ligheden ved at trykke ned, hvorimod jeg tror, at Ligheden bør tilveiebringes ved at løfte op. Derefter er naturligvis min Stilling til de Forslag, som her foreligger, ligefrem givne. De Forslag, som det samtlige Udvalg har stillet, ser jeg ikke kunne fremkalde nogen væsentlig Betænkelse. Til disse Bemærkninger antager jeg for Tiden at kunne indskrænke mig.

N. Andersen: Seg hører til dem, som i Almindelighed betragte det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds's (Rosod) Virksomhed her i Thinget med megen Velvillie og særlig hans Bestræbelser for at fremhjælpe de mindre heldige Stillede i Samfundet. Seg var saaledes imellem dem, som stemte for det ærede Medlems Forslag i saa Henseende ved Simantslovens 2den Behandling; men netop fordi jeg i Almindelighed betragter det ærede Medlems Virksomhed med Velvillie, fandt jeg mig foranlediget til under hans Foredrag at begjære Ordet for at paavise nogle af de efter min Mening store Urigtigheeder, hvori det ærede Medlem kom til at gøre sig skyldig. Det ærede Medlem fremhævede som et Argument for sin Betragtning over Endringsforslaget under Nr. 30, at Fæsterne i Almindelighed

ere ret velstaaende Folk. Deri kan jeg gjerne samstemme med det ærede Medlem, men jeg skal dog heller ikke undlade at gjøre opmærksom paa, at der er hele Godser her i Landet, hvor Fæsterne ere alt Andet end velstaaende og ere saaledes satte, baade med Hensyn til Indfæstning og Landgilde, at de umulig kunne være velstaaende Folk. Men det er jo slet ikke dette, om Fæsterne ere velstaaende eller ikke, hvorpaa det kommer an, thi det er jo ikke dem, der er Tale om at give Erstatning, men deres Efterkommere, og i Almindelighed ere Fæsterne ikke saa velstaaende Folk, at de kunne efterlade deres Efterkommere saa meget, at disse ogsaa kunne kaldes velstaaende Folk, naar de skulle gaa bort fra Fæststederne uden at faae den Fordel, man her tilsigter at give dem. Det ærede Medlem mente, at det er Fæstelovgivningens Mand og hele Tankegang, at den Del af Fæstehøndergodset, som Godsæieren ikke eier, men som Staten enten i Kraft af sin Overhøihedsret eller sin Meddeindomsret besidder, skal komme den hele Bondealmue til Gode og ikke disse Familier, som nu sidde ved Fæststederne. Det forundrede mig nu ikke saa meget, at det ærede Medlem kunde komme til at opfatte Sagen saaledes; thi i hvor høi en Grad jeg end flatter det ærede Medlem, saa tillror jeg ham dog ikke et saa grundigt Kjendskab til vor Landbolovgivning, at han jo gjerne kunde komme til at gjøre sig skyldig i en saadan Bildfarelse, men det forundrede mig en Del mere, at den samme Betragtning blev lyst i Kulde og Kjøn af den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (C. Rimestad). Seg skal give det ærede Medlem Ret i, at denne Betragtning i og for sig er theoretisk rigtig, men praktisk taget bliver den en stor Uretfærdighed. Denne Betragtning kunde være fuldstændig rigtig ogsaa i praktisk Henseende den Gang, da saa godt som al Bondejord her i Landet var Fæstegods, men efterat omtrent de $\frac{1}{4}$ deraf ere gaaede over til Selvetendom, og efterat de forhenværende Fæstere paa disse $\frac{1}{4}$ have kjøbt deres Fæststeder i Almindelighed eller dog i de fleste Tilfælde paa ret taalelige Vilkaar, og efterat den ringere stillede Befolkning paa disse Godser derved har faaet den Fordel, at den paa Grund